
REMARQUES

Referent a unes observacions publicades en aquesta secció dels *FULLS/50*, hem rebut una nota de rectificacions, que transcrivim tot seguit.

Mataró, 20 de gener de 1995.

Amic Salicrú,

Procurant de deixar les coses al seu lloc, després de l'esmena que Santiago Estrany fa d'una notícia que és inexacta, publicada en el meu article dels *FULLS/49*, he cregut convenient d'escriure aquestes ratlles. Desitjant la seva publicació, les hi faig a mans.

Amicalment.

En el número 50 dels *FULLS*, Santiago Estrany m'esmena una informació equivocada referent a l'acte de salvament de les pintures de Viladomat de la capella dels Dolors, informació que apareix en el meu article *Admirable tertúlia* del número 49 dels *FULLS*.

Lamento la inexactitud de la mala notícia, tot fent-me'n responsable, abstenint-me, però, d'al·ludir el nom dels informadors perquè ja no existeixen.

Aquest acte de salvament, coincidí en un moment en què jo era absent de Mataró a causa de la greu situació que trastornava els meus familiars. El meu oncle, germà de la meua mare, Mn. Marià Bertran i Ribas, fins aquell moment ecònom de l'església del temple de la Sagrada Família, a Barcelona, va haver de presenciar el saqueig i l'incendi de la casa rectoral on vivia i la conversió en cendra del mobiliari i de tot el que posseïa. Seguidament fou detingut per uns milicians armats i conduït al comitè de la Torrassa. Ignoro encara com el tractaren, però després el deixaren lliure lliurant-lo als seus familiars en un estat de salut lamentable. Al cap de pocs dies morí (vegeu el llibre del notable historiador Ramon Rucabado *La custodia de fuego*, Editorial Balmes, Barcelona 1940, p. 45, 47 i 59).

Santiago Estrany, a continuació de l'esmena de la meua notícia equivocada, es lamenta que en el meu article publicat en el número 49 dels *FULLS*,

en parlar de la Societat Artística i Literària, no faci constar el nom del seu pare Rafael Estrany, que durant els anys de 1928 a 1931 fou president de la Societat, i com a tal organitzador, entre d'altres activitats, de les conferències d'Amadeu Vives, Ferran Mayoral, Ignasi Iglésias, i exposicions d'importants pintors d'aquella època, com la del memorable Gimeno.

Consta positivament, i és fàcil de comprovar només consultant la premsa i els programes, que aquestes activitats foren celebrades en anys anteriors a la presidència de Rafael Estrany, intervenint en la seva organització altres persones, de les quals tampoc no vaig fer constar el seu nom. És una prova molt clara la transcendental conferència d'Amadeu Vives, celebrada el 13 de novembre de l'any 1926, publicada en el llibre *L'entusiasme és la sal de l'ànima* (Llibreria Verdguer, Barcelona 1927).

Amadeu Vives, al començament de la conferència va dir: L'amic Antoni Marfà, m'havia demanat molt porfidiosament que vingúes a Mataró a donar-vos una conferència. Per gran que fos la meua simpatia per la terra mataronina, entranya vital de tota aquesta costa catalana que de fa tants anys sosté i reconforta les meves il·lusions, els meus somnis i la meua vida, jo no sabia pas determinar-me de complaure l'amic Marfà. Allunyat de fa molt temps de tota mena d'activitats de caràcter públic, em semblava que el fet de venir aquí a parlar-vos tenia un aire d'exhibició personal que em repugnava.

Un dia, però, arribat de poc de llunyanes terres, vaig trobar-me al bell mig d'una conversa entre antics amics i companys. El tema de la conversa era roent, era actual... Tot just acabada la depriement conversa dels meus antics amics, i tenint jo l'esperit al punt de dalt exaltat per la ira i el despit, vaig trobar l'amic Marfà, que va fer-me la pregunta de sempre: Què, es decideix o no a donar la conferència als mataronins? –Sí, amic Marfà – vaig dir-li– em decideixo: parlaré de l'entusiasme...

Marià Ribas